

Ol
Risten
Kjvskult
1930

4174

Prof. Thulin
Ber. från Gunnar
Jord. 1863
Kjvskult & Farabol

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Trollen i Farabols by.

I en backe i Farabol finns trollahålet. Där bodde trollen, och ibland kommo de in till byn. Varje år på julafton hälsade trollen på i en gård. Där lagade de sig sedan mat, när folket i gården gått och lagt sig. En gång låg hunden på golvet i stuan. Till denne sade de: "Tig stilla kisse ska du få fisk." Ett av dem sade: "Jag har levat så länge, att sju alen-skogar har vuxit upp och ruttnat ner, men aldrig har jag sett ett sådant kattadra." Men hunden rev ihjäl trollen, och sedan dess ha de aldrig horts av mera i Farabolts by.

Trolleri.

Harald i Halshult var trollkunnig. En gång när han var i Jämshögs kyrka, kände han på sig, att det var några, som rörde i hans svartkonstböcker. När han kom hem, var det fullt av bytingar (troll). Han fick tag i en påse linfrö och kastade ut det på gården. Där fingo bytingarna ligga och plocka, tills han hunnit slå upp i svartkonstböckerna, hur han skulle få bort dem. En gång var det så svårt att Harald inte kunde klara det själv, utan man måste skicka efter prästen Rundbäck, och han klarade ut det.

Troileri.

I Farabols by fanns en smed. En gång då han var full blev han fränstulen en börs i vilken han hade 50 kronor. Hans svärfar var trollkunnig, och han sade till smeden: "Gå till Ryds kyrkogård och tag ett människoben och häng det i en bäck, som rinner mot norr. Så som vattnet då skakar bebet, så skall den skakas, som tagit börsen. Till slut fick tjuven ingen ro utan måste erkänna.

-Benet var bara lånat från kyrkogården och måste bäras tillbaka. Man kunde gå till kyrkogården och svärja av sin tro och salighet. Detta med benet var det lindrigaste.-

Smörkärning.

I Farabols by stod en kvinna och kärnade smör en skärtorsdagsmorgon. Hon hade inga kläder på sig, och så ropade hon: "Allt smör i mina byttor så vitt som detta ropet höres." Det var en som hörde det och svarade: "Alla kukar i dina fittor, så vitt detta ropet höres." Detta skall vara sanning, ty de namngav vilka det var.

Det fanns sådana, som kunde skräm-
ma kräken, så att det ej blev något smör.

4174

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

Mynd. O. Thulin

Jordköping

Bes. Jön. Persson

Fanabot

Född år 1863 i Västboholm

Tomtar.

Tomten vaktade ju gården. Hos

Ola Dahls fanns det en. En gång var det en person, som skulle gå till hans vedskjul och stjäla ved, men han fick sig en öring så att han flög ut. Ola Dahl var kvacksalvare och troilkunnig. Den personen, som skulle stjäla ved i hans vedbod, fick komma till honom och söka hjälp. "Du hade inte på min gård att göra," sa Ola Dahl.

4174

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Tomten.

Ola Olhss var en rik man. Det var tomten, som drog till honom. När han byggde hus, hörde folk hur det timrades om nätterna. Det var tomten, som arbetade åt honom dä. Att ha en tomte är inte detsamma som att vara i den ondes väld.

4174

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Tomten.

I Farabol fanns en bonde, som lät
sy en riktigt grann vadmalströja, men ingen fick reda på
vem som skulle ha tröjan. Det påstods, att tomten skulle
ha den.

4174

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

Bota sjuka.

Ola Dahl i Farabol kunde ord,
varmed han kunde bota alla slags sjukdomar. En gång kom
det dit en person med en sjuk häst, men hästen dog. Den
personen kallade sedan Dahl "Den bleke faan". Dahl stämde
honom därför. "Visst har jag sagt, det är en lajer gubbe,
och är det någon, som tycker han är grann, så inte är det
jag," svarade Karlsson från Farabol vid tinget.

4174

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Bota sjuka.

Jöns Svensson har Ola Dahls gamla
medecinskåp. Medicinen, som han gav de sjuka, lagade han
själv till utav piss, terpentin och sådant. Han botade
många. Min svärmor var hos honom och sökte honom.

4174

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

Bota sjuka.

Det fanns också en person, som kallades Gammal-Jösse, och han kunde bota alltslags ont. Jag var hos honom med min äldsta flicka, som hade kikhosta. Han frågade hur gammal flickan var, och så gav han en sats medicin, som han lagat till i en flaska. Flickan blev bra och kikhostan gick bort.

4174

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11

Lyte.

Om en kvinna, som var havande,
såg blod i rörelse eller dyligt, så fick barnet lyte.
Här fanns dock sådana, som kunde bota sådant.

Blekinge
Listers hfd.
Kyrkhults sn.

4174

uppt. av Olof Thulin
1930.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

De döda gå igen.

Här har varit så att den döde gått igen. Man hämtade först två präster, men de kunde inte göra något, men så hämtade man en tredje och han sade: "Jag binder dig till evig tid." En präst, som skall kunna hjälpa sådant får inte ha några "klabbatyg" och fel i sina affärer varken från ungdomstiden eller sedan.

På ett ställe var det mycket tråkigt, ty den döde gick igen. På nätterna var det så, att till och med kreaturen vrålade. Den döde hade inte dött riktigt. Kyrkoherde Rundbäck kunde dock mana ner honom.

Pgt.
Linternd
Kyrskrift o. m.
1930

Appt. Olof i Berlin
4174
farkiping
Ber fins brönsen
7-1863 i Kyrskrift

Näcken.

Näcken spelade vid ådragen. Det var en gång en gräbba, som harvade med honom. Hon skulle gå gå ner till ån och ta ett hors, men så tog hon fel och tog näcken i stället. Då kom bonden och fick se det. Hon harvade runt, och han förstod, att hon harvade med näcken. "Harva med näcken" betyder harva runt omkring på en åker. Pigan måste skära av tömmarna annars hade näcken dragit ned henne i ån.

4174

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

Göken.

"Västan glädje,

Synnan sorge,

Östan nö,

Noran dö."

När man första gången hörde göken för året, skulle man höra efter från vilket väderstreck han hördes, för sådant blev sedan hela året för dem.

4174

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

Skatan.

Ska man gå bort, och skatorna
skratta, är det lika bra att man genast vänder om hem
igen, ty det blir bara galenskaper.

4174

Skatan.

Skatan lägger första riset till sitt rede nyårsdagen.

Det är inte bra, att hata skatan. Då har man ingen tur med kreaturen. Jag var förbjuden att döda några skator, ty då sa mor, att jag fick skabb. Jag var hos en bonde, som gjorde allt vad han kunde för att utrota skatorna, men han hade aldrig någon tur med sina kreatur. Skator ska det ju finnas överallt där det finns människor. Den har stort samband med människan, och man ser aldrig en skata bygga ute i backarna utan alltid i närheten av husen.

4174

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

17

Spillkråkan.

Spillkråkan kallas ibland även för
vätakajan. När hon skriker blir det snart regn.

4174

Ugglan.

När ugglan skriker, så väntar
hon lik. Det är inget skrock. Hon har någon slags för-
känning.

4174

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19

Myrpytten.

Det finns också en svart kråka,
som benämnes myrpytten eller torrkråkan. När hon skriker
blir det torra. "Myrpytten skriker", sa de gamle.

4174

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20

Flädermusen.

Kunde en man taga tre droppar av blodet hos en flädermus, så kunde han sedan tjusa fruntimmren. Bror Ola gjorde verkligen det en gång, men jag vet inte hur det gick för honom.

4174

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

21

Snoken.

Snokar hade tur med sig. Det fanns
många, som satte ut mjölk till dem. Förr hände det ofta,
att det fanns snokar i ladugården.

Ormar.

Man får ej slå på en orm, utan att man är säker på, att man kan slå ihjäl den, ty det är inte bra. Jag vet att min far sa, att när han tjänade, så bad de honom, att slå ihjäl en stor laj bosc, men det fick han ångra. Om man sätter möte med en huggorm så kommer han,

Björkunge
Rusten bok
Vejvskult sin
1930

Alf. Olaf Thulin
4174
Jönköping
Bor. Jönk. Länsm.
Farsbot.
7 1863 i Vejvskult

Odins hunnar.

Det är nog ingenting annat än fåglar.

Man kan höra hur de fara om nätterna. De läpplar på som
hunnar. De äro nog några vanliga fåglar t. ex. tranor.

De gamla trodde, att det var Odins hunnar.

Skogssnuvan.

En gammal gubbe "Gösle Sven, som samlade ben, som han sedan sålde, var ute för både skogssnuvan, Odins max. och Jägerman. En gång hälsade skogssnuvan på honom. På ena sidan såg hon grann ut, bak var hon som ett baktråg. Hon ville, att han skulle ligga med henne, men han svarade: "Tvy fan, inte ska du väl lura kristet folk." Gösle Sven var en rik karl, men han var litet barnslig.

Skrock.

Om man är ute och går och först möter tre kvinnfolk efter varandra så blir det inte mycket uträttat utan då kan man lika gärna gå tillbaks med detsamma. Om de hälsade först, skulle det inte göra så mycket. Mötte man däremot en karl först, så var det ett "lyckligt möte."

4174

Bygga hus.

När grunden till ett hus lades,
kunde de göra en del så, att de kunde se, om huset skulle
komma att rivas, brännas m.m. Hur de skulle kunna göra,
vet jag inte.